

Pályázat a Csongrádi Információs Központ Csemegi Károly Könyvtár és Tari László Múzeum intézményvezetői beosztására

Vezetői program

Illés Péter, 2022

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	4
1. Helyzetértékelés	5
1.1 A közgyűjteményi állományok	5
1.1.1 Könyvtári állomány	5
1.1.2 Múzeumi állomány.....	6
1.2 Pályázatok.....	7
1.3 Szolgáltatások.....	8
1.3.1 Kulturális alapellátás	8
1.3.2 A szolgáltatások célcsoportjai	9
1.3.3 Könyvtári szolgáltatások	9
1.3.4 Múzeumi szolgáltatások	10
1.4 Rendezvények	12
1.5 Gyermekkönyvtár	12
1.6 Múzeumpedagógia.....	12
1.7 Digitális jelenlét, honlap, közösségi média, digitalizálás.....	12
1.8 Személyi állomány	13
1.9 Kapcsolatrendszer	14
1.10 Gazdálkodás	18
1.11 Marketing	18
1.12 Trendek, változások:.....	19
1.12.1 Összefoglaló diagram a könyvtár használatáról:.....	19
1.12.2 A könyvtárhasználat a város aktuális lakosságára vetítve:.....	19
1.12.3 Könyvtárlátogatók számának változása korosztályok szerinti bontásban.	20
1.12.4 Éves látogatószámok változásai az elmúlt években a Tari László Múzeumban.	21
2. Vezetői program, fejlesztési elképzelések	22
2.1 Jövőkép.....	22
2.2 Szolgáltatások fejlesztése.....	23
2.3 Állománymenedzsment	24
2.4 Információtechnológiai fejlesztések	25
2.5 A közösség ereje.....	25

2.6	Minőségmenedzsment.....	26
2.7	Összegzés.....	27

Bevezető

*„Az igazán jó vezetőt az dicséri,
ha élete végén az emberek azt hiszik,
hogy ők maguk egyedül vitték véghez
azt a bizonyos dolgot.” (Lao-ce)*

Most, amikor ezt a pályázatot írom, ismét arra készül Európa, hogy bezárja a kulturális intézményeit. Magyarországra sajnos különösen is igaz ez a tendencia. A Covid járvány negatív hatásait, a látogatók, olvasók elvesztését épp kezdené kiheverni az intézményrendszer, ám újabb csapásra készülhetünk. Most a rossz hőhatékonyságú épületek, a korszerűtlen fűtésrendszerek, a megújuló energia hiánya hozta el a sötét felhőket a kultúra színtereire. Sajnos ahogy a járvány idején most is elsőként a kulturális intézmények zárnak be, ami egyrészt indokolt, hisz senki nem vitatja a szociális és egészségügyi ellátás elsőbbségét. Azonban látni kell, hogy mindezzel lassú sorvadásra vannak ítélve ezek az intézmények, hisz a látogatók elpártolnak, elszoknak tőlük, ami pedig újabb indok az intézmények leépítésére.

Mindezek fényében nem kérdés, hogy történelmi jelentőségű fordulathoz érkezett a világ, persze nem a kulturális intézmények bezárása miatt, hanem mert ilyen rövid időn belül két ekkora horderejű válság, mint a járvány és a háború, nem fogják érintetlenül hagyni az életünk számos területét. Ha pedig elfogadjuk, hogy válságos időket élünk, úgy lehetőségünk kínálkozik arra is, hogy új utakat keressünk, és megfelelő választ adjunk minderre.

Bár öt évvel ezelőtti pályázatomban is azt vallottam, hogy innovációval kell reagálnunk a változó világ kihívásaira, ez azóta bizonyossággá és tapasztalattá is vált bennem. Úgy érzem 2019-ben intézményünk felkészülve reagált a járvány okozta bezárásra, a lehetőségek maximális kihasználásával és rengeteg újítással vettük fel a kesztyűt (és a maszkot is). Online jelenlétünkre azért tudunk építeni, mert már létezett, felkészültek voltunk a használatára, nem akkor kellett felépíteni egy rendszert, így azt sokszoros hatékonysággal tudtuk kihasználni. Vallom, hogy ez a felkészültség továbbra is fennáll, és képesek leszünk megfelelően reagálni az energiaárak okozta változásokra, bár tény, hogy jelen esetben a megoldás alapvetően a beruházás és infrastrukturális fejlesztés oldaláról kell, hogy eljőjön.

Számunkra megkérdőjelezhetetlen tény, hogy a könyvtár funkcióját tekintve ma már egész más, mint volt az ezredfordulón. A szociális színtér, a társadalmi felzárkóztatás, annak hagyományos és digitális formája egyaránt, az egyenlő és igazságos hozzáférés megteremtése a kulturális javakhoz ma fontosabbak, mint valaha. Csak egy példa, húsz éve többen a szakmából úgy hitték a digitális forradalom elsöpri a kézműves foglalkozásokat, a hagyományos kis közösségi rendezvényeket, ám ez épp ellenkezőleg alakult. Egyrészt bebizonyosodott, hogy szükséges és igény is van a hagyományos, részvételi, manuális tevékenységekre az online jelenlétén túl, másrészt, hogy a társadalom átállása a digitális

világra messze nem olyan magától értetődő, mint várni lehetett. A jövő generációival újra és újra hangot találni óriási kihívás, rengeteg munka és kitartást igénylő feladat, de az elmúlt években sikerrel vettük ezeket az akadályokat, így biztatóan nézhetünk a jövőbe is. Így bár egyre kevesebb, már-már a működést veszélyeztetően kevés létszámmal, de véleményem szerint annál rugalmasabb és elkötelezettebb személyi állománnyal várjuk a kihívásokat.

Mivel az elmúlt éveket maximálisan kihasználtuk fejlesztés tekintetében a múzeumban, így ott biztatóan várhatjuk a jövőt. A múzeumok általában régi műemlék épületek és nem mind olyan szerencsés, mint a csongrádi Tari László Múzeum, ami egy részt az évek alatt folyamatos állagmegőrzésen és felújításokon esett keresztül, másrészt jelenleg az elmúlt húsz éve legnagyobb fejlesztése zajlik, az állandó kiállítás teljes felújítása, és ennek okán jelenleg zárva van, vagyis nem fog jelentős többlet rezi keletkezni télen, jövőre pedig a nyitáskor már elmondhatjuk, hogy az elmúlt nyolc évben a múzeum teljes egésze megújulhatott. Ez persze egyáltalán nem jelent valamiféle végleges állapotot, hisz az udvar hasznosítása még számos lehetőséget tartogat, ahogy akár a pince vagy a főntebbi részek is, de története során mégis azóta élte át a legtöbb oldalú fejlesztést, mióta az Önkormányzat a gazdája. Persze hiába a legjobb épület is, ha kevés benne a jó szakember, erre is kitértnék a későbbiekben.

Nehéz úgy célt, irányt kitűzni, hogy nem látjuk a jelenvaló erőnyeit és hibáit, és nem végzünk helyzetértékelést. Ezért pályázatom első felében az intézmény jelenlegi helyzetét igyekszem bemutatni és értékelni a fenti gondolatokat fejte ki bővebben. Tekintettel egy modern közgyűjtemény szerteágazó működésére, ez foglalja el a nagyobb részt. A vezetői program második felében ebből kiindulva felvázolom azokat a megvalósítandó célokat, lehetséges terveket, amelyek véleményem szerint továbbra is sikeressé, a közösség értékeinek megtartójává teszik a könyvtárat és a múzeumot.

1. Helyzetértékelés

1.1 A közgyűjteményi állományok

1.1.1 Könyvtári állomány

A könyvtári könyvállomány jelentősnek mondható optimalizáláson ment keresztül három évvel ezelőtt. Leválogatásra kerültek a rossz állapotú, (szakadt, penészes, stb.), valamint tartalmilag elavult könyvek azon része, melyekre a jogszabály lehetőséget biztosít (pl. 50-70 évek nagy mennyiségben kiadott propaganda jellegű kiadványai). Így kisebb, de igényesebb, jobban használható könyvtári állomány jött létre. A gyarapítás rendszeres és folyamatos az új könyvekből.

Sokan járnak be újságot olvasni, ezért számos gyakran keresett lap jár, és több speciális, egy-egy szakterületet érintő kiadvány. Mindkét fajtára továbbra is igény mutatkozik. Kollégáim szívüket beleadvá valósították meg a Geek corner névre hallgató ifjúsági sarkot,

amelyben a sci-fi, fantasy témájú könyvek, a mangák, képregények találhatóak. A részleg kifejezetten a 14+ korosztály számára készült, őket szeretnénk megszólítani. Ehhez azonban ma már látszik, hogy nem elegendő csupán egy helyet kínálni számukra, fel kell fedeztetni velük, ennek érdekében indult el a könyvtár TikTok csatornája is.

Az udvari külső raktár már alig használható, olyan rossz állapotú. Ezt öt éve is leírtam, sajnos azóta nem történt változás. Tény, hogy más helyen fontosabb volt beavatkozni a fenntartónak, pl. a múzeum irodaépületénél és raktárainál, Most, hogy azok már megfelelő állapotban vannak, ideje ezzel is foglalkozni, hisz számos könyvet kell az állagának lepusztulása miatt leselejtezni, ami gazdaságilag is kár. A pincékben megdohosodnak a könyvek, tehát tárolásra az is alkalmatlan jelenlegi állapotában. Számos ötletünk lenne a pince hasznosítására, de látszik, hogy némi festék oda kevés sajnos.

1.1.2 Múzeumi állomány

A múzeum anyaga mintegy 16 ezres néprajzi, 40 ezres történeti, 100 körüli képzőművészeti és kb. 43 ezres régészeti anyagból áll. Jelenleg nyitott gyűjtőkörrel rendelkezik a múzeum történeti, néprajzi és régészeti anyagokból. Hatalmas előrelépés, hogy nem csak főállású régésze lett az intézménynek, hanem már gépjárművünk is van, így hatósági feladatként számos kisberuházás megelőző régészeti feltárását helyben meg tudjuk oldani. A múzeum tárgyi anyaga mennyiségileg is jelentős, de minőségileg is kiváló, hála az elődök szakértelmének, a helyi emberek gondoskodásának. Sajnos a régi múzeumi rendszerben számos értékes lelet elkerül a városból, ez főként azokat a területeket érintette, amelyből nem volt élő gyűjtőkör, vagy nem volt hozzá szakember. Alig van természettudományos gyűjtemény, de a régészetből is értékes dolgok vannak országos múzeumoknál, és sajnos néprajzi értékek is vándoroltak el. Mindemellett a gyűjtemény továbbra is értékes, megóvni, gyarapítani további feladatunk.

Letéti állományként kezeljük a Plein-air gyűjteményt, és a Népek háza Babamúzeum működtetői is vagyunk, ami egy izgalmas színtöltja a helyi nevezetességeknek.

Raktározási körülmények: Az elmúlt öt évben talán itt tette a múzeum a legnagyobb fejlődést. A Síp iskolában kialakított átmeneti raktárunkat annak siralmas körülményeivel együtt végre sikerült megszüntetni, és egy felújított épületbe kerülhetett a néprajzi anyag a laktanyában. A hely bár kisebb, mint reméltük, de annál kedvezőbbek a körülmények. További fejlesztések várhatóak annak érdekében hogy az eredeti célnak megfelelő tanulmányi célú raktár lehessen.

A múzeum udvarán lévő adattári és átmeneti raktár (Budai) felújításával kijelenthetjük, hogy a körülmények egészen kiválóak jelenleg. Az előtérben még a műtárgykezelő helyiség is létrejöhett.

Múzeumi kiállítóhelyek, telephelyek

A Tari László Múzeum jelenleg az Iskola u. 2 és a Gyökér utcai Tájház kiállítóhelyekkel rendelkezik. A Babamúzeumot az önkormányzattal kötött szerződés alapján működteti. További telephelyként tartja fent a Jókai u. 14 szám alatt a Diana Szakképző iskolával közösen a Diana Fegyvertörténeti gyűjteményt, ami a Honvédelmi Intézet kihelyezett gyűjteményi anyaga. Továbbá a Gyöngyvirág utca 7. szám alatt régészeti raktár és műhely van a Múzeum kezelésében, valamint a régi laktanya területén lévő Béri Balogh Szolgáltatóház földszinti részében a néprajzi raktár, ahol szintén iroda és állományvédelmi kezelőhelyiség is van.

Az intézmény kezelésében összesen négy épület van teljesen, és egy részlegesen. Mindezek karbantartására nincs személy állomány, de erre még később kitérek.

1.2 Pályázatok

Jelenleg is folyamatban lévő pályázatok:

- 2021 májusában az NKA Múzeumok Kollégiuma 209111 altéma kódszámmal **műtárgyrestaurálási** pályázatot írt ki. Az intézmény öt műtárgy (Kiskun Madonna szobor, fotel alakú ülőszék, intarziás éjjeliszekrény, Burg Károly uradalmi tisztartó jelentése, Sohlya Antal kántori segédkönyve) megújítására 1.000.000 forint értékű támogatást pályázott meg, ebből **600.000** forintot ítelt meg a kollégium (azonosító: A2026/N9449). A tárgyak felújítása 2022. év első felében megtörtént.
- A múzeum állandó kiállításának cseréjét megcélzó **“Magyar Géniusz”** pályázaton az intézmény a megigényelt teljes összeget - **93.575.977** forintot - elnyert. A múzeum állandó kiállítása június 27-ét követően elbontásra került, a munkálatok előreláthatóan 2023 őszéig zajlanak majd. Ebben az időszakban a múzeum látogatókat nem fogad.
- A **Petőfi200** NKA pályázaton nyert **5 millió** forintból egy, a 1848-49-es forradalom és szabadságharc helyi eseményeit feldolgozó játék készül, mely már a megvalósítási szakaszba lépett, és jelenleg már az első játszható verzió elkészítése, majd tesztelése van folyamatban.

Az elmúlt évek pályázati tevékenysége:

- Az Erzsébet napközis táborok program keretében 2018 óta a Galli és a Piroska iskolákkal közösen pályáztunk, és ennek keretében átlagosan évente 8-10 millió forint körüli összegben nyerünk támogatást. A pénz nagyrészt a programok megvalósulásához szükséges szolgáltatásokra, illetve az iskolák számára kisebb értékű játékokra, más tárgyi eszközökre került felhasználásra. A részt vevő pedagógusok adott heti munkájukért CBA utalványokat kaptak, fejenként 25 ezer forint értékben.
- TOP 5.3.1-16-CS1-2017-00007 A helyi identitás és kohézió erősítése Csongrádon-Belváros és Bökény közösségi életének fejlesztése. Közösségteremtő és

közösségformáló pályázat, melyben az intézmény aktív szerepet vállal a közösséggel a programok megvalósításában.

- EFOP 3.3.2 elnyert összeg 25 millió forint. Fő lebonyolító partner a Csongrádi Információs Központ, ami 11 oktatási intézménnyel partnerségben 300 órányi foglalkozást fog tartani 2018.06.01-től másfél éven, három iskolai féléven keresztül. „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” című, EFOP-1.3.1-15-2016-00001 azonosítószámú projekt keretében „CsongrádON – Városismereti kalandjáték közösségi kidolgozása” mintaprojekt megvalósítása a Művelődési Központtal és civil szervezetekkel, önkéntesekkel közösen. A záró rendezvényre a Borfesztivál keretében került sor. A kalandjáték elérhető mindenki számára. További fejlesztéseket tervezünk a jövőben.
- A könyvtári érdekltség növelő pályázatokon évek óta az önkormányzati támogatás mértéke alapján egyre több pénzt sikerült szerezni, átlagosan évente 1,5-1,8 Millió forint összeget, de 2021-ben ez 2,369 millió volt.
- NKA könyvtámogatási (Márai) program: A Márai-program 2011 óta nyújt segítséget a hazai és főként a határon túli könyvtáraknak vissza nem térítendő könyvvásárlásra fordítható keret biztosításával. Ez a támogatás idén megszűnik. Ez évente több száz kötet gyarapodást jelent. Az utóbbi négy évben szerzett összeg: *1,2 millió forint*
- NKA műtárgyrestaurációs program: Évente átlagosan 500-900 ezer forint közötti összeget tudunk nyerni, melyet általában saját forrásból kiegészítünk ennek nagyjából 50-70%-val.
- NKA műtárgyvásárlási program: Évente 100-300 ezer forint közötti összeget tudunk nyerni, melyet általában saját forrásból kiegészítünk ugyanennyivel.

1.3 Szolgáltatások

A korszerű közgyűjtemény alapvető ismérve a szolgáltatás központúság. Gyűjteményeivel ugyanúgy igyekszik a helyi közösség szolgálatában állni, mint a tudományos világ igényeit kielégíteni. A Kulturális törvény egy új, bár a szakmában már korábban használt fogalmat is bevezet, a kulturális alapellátást, ami feladatként is meghatározza ezt a célt.

1.3.1 Kulturális alapellátás

Ez a fogalom rendszerszinten határozza meg a kulturális intézmények céljait. A módosított jogszabály kiemeli, hogy a kulturális örökség szellemi birtokbavételét, a könyvtári ellátást, a kulturális hagyományőrzést, valamint a művelődést biztosító intézmények rendszert alkotnak a kulturális javakhoz való hozzáférés biztosításában. Cél, hogy minden magyar ember hozzáférjen a kulturális értékekhez, ezzel erősödjön a magyar identitás, kibontakozzanak a kultúra jóléti, társadalomfejlesztő és gazdasági teljesítményt fokozó hatásai. Ebben a kontextusban a közgyűjteményeknek és a kulturális intézményeknek, szervezeteknek szorosabban együtt kell működniük.

1.3.2 A szolgáltatások célcsoportjai

Kisbabák (és persze szüleik): Baba olvasójegyek, babás foglalkozások.

Óvodások, kisiskolások: Múzeum- és könyvtárpedagógiai foglalkozások széles kínálata.

Felsősök: rendkívüli órák, tanórához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások, író-olvasó találkozók. Interaktív programok.

Középiskolások: rendkívüli órák, tanórához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások, író-olvasó találkozók. Saját, dedikált helyek a számukra a könyvtárban (Geek corner) ifjúsági sarok. Online tartalmak készítése kifejezetten számukra.

Fiatal felnőttek: képzések, ismeretterjesztő rendezvények, szórakoztató rendezvények.

Középkorúak: Helytörténeti rendezvények, képzések, ismeretterjesztő, tudományos és művészeti rendezvények.

Időskorúak: képzések, író-olvasó találkozók, interaktív programok.

Számos problémás korosztály van. A tizenévesek általánosan is ilyenek számítanak. Nehéz őket megközelíteni. Erre próbálkozások különböző játékok formájában sikeresek, melyek az ő érdeklődési körükből indulnak ki (pl. fantasy műfaj, technológiai eszközök és közösségi média használat)

További fontos célcsoportok:

Fogyatékkal élők: Speciális könyvtárpedagógiai és múzeumpedagógiai foglalkozások. Az adott múzeumi kiállításhoz kapcsolódóan annak múzeumpedagógiai foglalkozásának speciális változata számukra.

Hátrányos helyzetűek: hozzáférés biztosítása az e- ügyintézéshez, internethez, olvasáshoz, tanuláshoz. Tanfolyamok szervezése a számukra.

1.3.3 Könyvtári szolgáltatások

Legutóbbi szakfelüyeleti vizsgálat: 2015. 12.12. Szakértői javaslat: „A szakfelüyeleti vizsgálatból egyértelműen megállapítható, hogy a könyvtár nyilvános könyvtárként működhet, és képes folyamatosan ellátni a nyilvános könyvtári feladatát.” A könyvtár az összes törvényben foglalt kötelező feladatot ellátja, melyeken felül számos más szolgáltatása van, folyóirat olvasó, gyermekkönyvtár, helyismereti gyűjtemény, zenei gyűjtemény. Kiemelném a digitális írástudás terjesztéséért tett lépéseket, amelyeket nem csak számos tanfolyammal, hanem folyamatosan, e-tanácsadó szakmai segítségével végez. Ezen felül irodatechnikai szolgáltatásokkal, rendezvényekkel, termék bérbeadásával foglalkozik. A digitális írástudás terjesztése a könyvtárak fontos feladata, hisz ez számos más jóléti dolog alapfeltétele. Az intézmény a Covid előtt évente 5-7 darab 20 vagy 30 órás tanfolyamot tartott,

ami átlagosan 120 fő/év. Sajnos a járvány ezek megszűntek. Jelenleg folyik mindennek az átszervezése

Az **Országos Dokumentumellátó** Rendszeren keresztül kért dokumentumok száma a legmagasabb a térségben, ez közül is kiemelkedik az elektronikus másolatban beszerzett művek száma. Ez a szolgáltatás bár munkaigényes, de nagyon hasznos, és reméljük a jövőben is ilyen aktívan igénybe veszik az olvasók. Ennek a hasznos szolgáltatásnak egyre nagyobb problémája a postaköltség emelkedése.

Mozgókönyvtári szolgáltatások: Az Aranysziget Otthonba havonta járnak ki kollégáink, folyóiratokat visznek és az igényeknek megfelelő könyvekkel látják el a lakókat, akik nagyon igénylik a szolgáltatást.

Extra szolgáltatásként kerékpárokat is lehet kölcsönözni, sőt útvonal, illetve helytörténész idegenvezetése is igényelhető, mondhatni helytörténészt is kölcsönöz az intézmény (ezen szolgáltatás, mint jó gyakorlat bekerült a Cselekvő Közösségek programba is).

Geek Corner ifjúsági sarok: 2021 folyamán önerőből és a könyvtári érdekeltség-növelő program támogatásával egy új ifjúsági részleg került kialakításra, Geek Corner néven ahol képregények, fantasy és sci-fi művek, filmes univerzumok kiadványai jelennek meg egyedi kialakítással, saját kiegészítő bútorzattal, babzsákokkal, szőnyeggel, egy kis kuckót, sarkot alkotva.

Online szolgáltatások: A tíz éve működő Facebook profil mellé elindult a Youtube csatorna is, valamint idén a fiatalokat megszólítani kívánó TikTok csatorna is. A rendezvények online közvetítése érdekében fejlesztéseket hajtottunk végre valamint rengeteget kísérleteztünk a technikával a minőség javítása érdekében.

A rendezvényeket, ha csak lehet online is közvetítjük, vagy felvételtől később elérhetővé tesszük. Mindezek eredményeképpen a könyvtár rendezvényein a fejlesztések eredményeképpen 2021. csonka nyitvatartási évben online és személyesen összesen: 13.782 fő vett részt. Személyes jelenlét ebből: 3174 fő.

1.3.4 Múzeumi szolgáltatások

A múzeum területi múzeum minisztériumi besorolással rendelkezik. Ennek megfelelően számos feladata és szolgáltatása van. Kutatószolgálatot, kézikönyvtárat tart fent. Időszaki kiállításokat szervez. Múzeumpedagógiai szolgáltatásokat biztosít.

Legutóbbi szakfelügyeleti vizsgálat: 2021. márciusában Végh Katalin történész szakfelügyeletet látott el a múzeumban, ugyanezen év április 14-én Tóth Arnold, a miskolci Herman Ottó Múzeum munkatársa néprajz szakfelügyeleti felmérést végzett. A szakfelügyeleti jelentés többek közt az épület felújítási hiányosságaira és az állandó kiállítás elavultságával kapcsolatban fogalmazott meg intézkedési tervet. Mindkét célt sikerül elérni, hisz az épületek

beázási és süllyedési problémái megszűntek, az állandó kiállítás pedig a Magyar Génius program keretében felújításra kerül. Az intézkedési terv további részei is megoldásra kerültek.

Régészet:

Régészeti hatósági jogköre a város közigazgatási határáig terjed, célunk ezen jogkör kiszélesítése járási szintre. Ennek érdekében elsődleges cél volt megfelelő szakember alkalmazni. Ennek a problémának a súlyát jól érzékelteti, hogy a 70'-es évek óta nem volt saját, állandóan itt dolgozó régésze a városnak, és a megyei múzeumi rendszer fennállása alatt a régészeti feladatellátás is a helyi múzeumot felett történt. Ebben az első változás 2005-ben volt, mikor is az elkerülő út építési költségeiből felépülhetett egy korszerű régészeti raktár. A változásra igazán mégis 2018-ban nyílt meg a lehetőség, fél állásban lehetőségünk volt egy kiváló fiatal kollégát felvenni. Ezzel valós gazdája lett a régészeti gyűjteménynek. A folyamatban 2021-ben jött a következő lépcsőfok, ugyanis személyi változás miatt az új régészünknek már a feltáráshoz szükséges pontjai is megvoltak. A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály munkatársaival júniusban folyt egyeztetés és engedélyeztetési eljárás következményeként a régészeti feladatellátáshoz szükséges szakmai pontok igazolásának ellenőrzése megtörtént, július hónaptól lehetőségessé vált Csongrád város közigazgatási területén belül a régészeti szakmunkák végzése. Az erre irányuló, a beruházók és a hivatal irányából történt megkeresések ezt követően folyamatosan érkeztek. Az ügyintézés és előkészítés után szeptember hónaptól kezdődtek meg a terepi munkák, melyek azóta is töretlenül rajtunk keresztül zajlanak. 2022 során az önkormányzat segítségével terepjáró képességű személygépjárműhöz is jutottunk, ami tovább segítette a munkánkat. Látszik a fejlődés, de az is, hogy végső célunkhoz a járási feladatellátáshoz további személyi erőforrásra van szükség, régésztechnikus személyében.

Online jelenlét:

2021-ben a múzeumnak elindult a saját YouTube csatornája. Ezen a csatornán tettük közzé az első félévben elkészült, helytörténeti-néprajzi témájú kisfilmeket. Összesen három darab, 10 perc hosszúságú film készült el a Csongrádi Szintársulat közreműködésével, Attila hun fejedelemmel kapcsolatos csongrádi népmondákhoz kötődően („Hol nyugszol, nagy fejedelem? Csongrádi népmondák Attiláról”). 2021. év elején készült el Gyöngyössy Orsolya „Papok, szentek, felekezetek” című vallási néprajzi témájú könyvének online könyvbemutató videója. A videók nem sokkal megjelenésüket követően 300 – 500 nézettségnél tartottak, már több ezres megtekintésen vannak túl. A frissítés azóta is rendszeres.

2022-ben önálló Facebook oldala indult a múzeumnak, amelyen rendszeres, naponta többszöri a frissítés. Az oldal nagyon gyorsan növekedésnek indult, hála a széles közönséget megszólítani

tudó, népszerű, tudományos ismeretterjesztő tartalmaknak. Jelenleg alig fél év alatt 879 követője van az oldalnak és 20 ezres az elérése.

A múzeum folytatta az elmúlt évben nagy sikerrel vitt „a hónap műtárgya” internetes sorozatot, amikor egy-egy műtárgy kerül bemutatásra.

A BJK 100 időszak kiállítás egy része már, interaktív kép formájában is megtekinthetővé vált a genial.ly programon keresztül.

1.4 Rendezvények

Az intézmény egyik fő ismérve, hogy számos rendezvényt szervez. A könyvtárban kiállítások, kulturális, közművelődési, közösségi rendezvények, használóképzést szolgáló alkalmak, olvasáskultúra- fejlesztő programok, digitális kompetenciafejlesztő programok, kézműves foglalkozások, gyermekfoglalkozások szoktak lenni, évente közel 200 alkalommal, ebből 15-20 alkalommal a Bokrosi fiókkönyvtárban. Ezen felül nemzetközileg is jelentős nagy hagyományú rendezvénye a Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája, melyet jövőre tizenkettedik alkalommal rendez meg az intézmény.

A múzeumban időszak kiállítások, szakmai rendezvények, iskolai oktatást segítő rendezvények, szabadidős rendezvények szoktak lenni, évente 90-100 alkalommal. Az intézmény programjainak látogatása a statisztikai adatok alapján éves szinten 10 ezer körüli.

1.5 Gyermekkönyvtár

A gyermekkönyvtár nagy múltra tekint vissza. Megalakulása óta szervezi 0-14 éves kor között kultúrát, számos szolgáltatással, folyamatosan bővülő frissülő könyvállománnyal, foglalkoztatóval, rendezvénnyel, interaktív eszközökkel. Hely szűke miatt a bővítés, korszerűsítés egy kulcsfontosságú cél továbbra is.

1.6 Múzeumpedagógia

A múzeum múzeumpedagógiai tevékenységet 2013-as helyi múzeummá válása óta végez, ezt nagyban elősegítette, hogy szakemberrel bővíthetett az intézmény, valamint a TIOP 1.2.3 pályázat keretében korszerű foglalkoztatóval és számos eszközzel. További céljaink elérésére több folyó pályázata is van az intézménynek.

1.7 Digitális jelenlét, honlap, közösségi média, digitalizálás

Az könyvtár digitális jelenléte a kezdetektől meghatározó volt. 2013 után igyekeztünk felzárkóztatni a múzeumot is, melynek még saját honlapja sem volt. Beindult a digitalizálás, melyet folyamatosan bővítünk. Emberi erőforrás hiányában mindig azon gyűjteményrészt érinti a munka, amely aktuálisan szerepet kap, pl. egy kiállítás vagy rendezvény szempontjából.

Az országos digitalizálási stratégia folyamatként kidolgozásra került a saját digitalizálási terv, melyben meghatározott prioritások mentén lehet építeni az adatbázisokat.

A múzeum két éve saját felülettel rendelkezik, ahol a digitalizálását teszi közzé a Huntéka rendszeren keresztül. A könyvtári integrált rendszerbe is folyamatosan kerülnek be az új könyvek, valamint a múzeumi kézikönyvtár feldolgozását és elérhetővé tételét is megkezdtek. Az elmúlt években többször frissült és bővült a honlap. A könyvtári szolgáltatások egy része már mobil applikáción keresztül is használható. Rendszeresen, havonta játékokkal jelenetkezünk, online közvetítéseket tartunk. Rendszeresen a videók. A kollégák egyre bátrabban használják az online csatornákat. Rövid távú terveinkben szerepelnek virtuális játékok, 3D virtualizációk, argumented reality megoldások.

Idén beszerzésre került két online szoftver, a Városfoglaló nevű játék és séta készítő, amivel helytörténeti ismereteket lehet digitálisan, szórakoztató módon közzétenni, a másik a Qulto360, ami egy virtuális kiállításokat készítő és megjelenítő szoftver, ennek első tartalma a volt múzeumi állandó kiállítás lesz.

Csemegi Károly Facebook oldal. Tíz éves oldal, 2088 követővel, és idén 58 713 elérést mutat. Számos megújítási kísérletünk van, hogy még jobban felpörgessük az elérését. Instagram oldal: 307 követővel

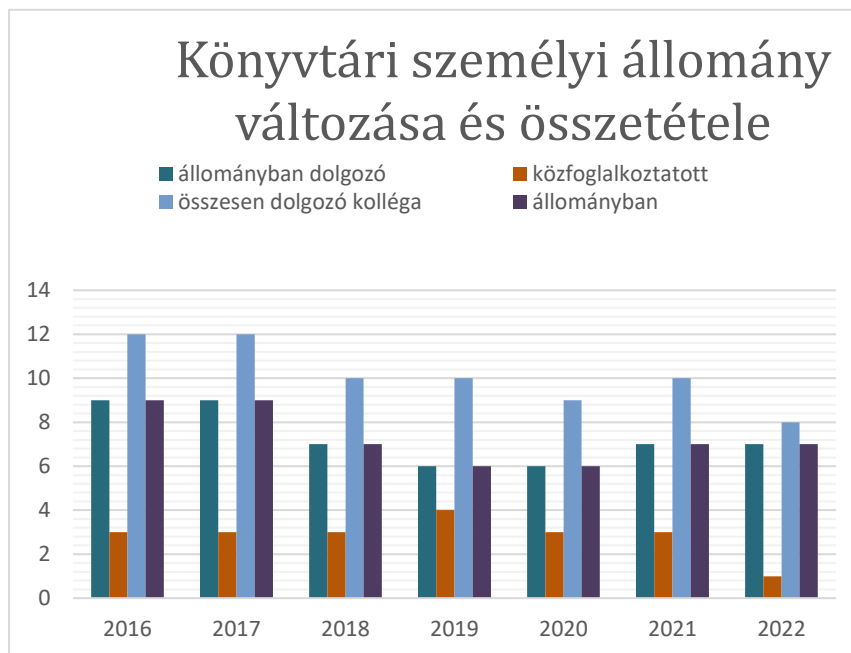
Csemegi TikTok Csatorna: 2021. szeptember 12-én indult és szűk két hét alatt 9700-as össz megtékinzése van a feltöltött 7 db videónak.

Tari László Múzeum Facebook oldal: Jelenleg, február óta 879 követője van az oldalnak és idén 57 696 az elérése. Dinamikusan növekszik, rengeteg újszerű tartalommal.

Népek Háza Babamúzeum Facebook oldal: 403 követő, aminek a fele idén csatlakozott, hogy külön egy hozzáértő kolléga foglalkozik vele, így itt is az utóbbi hónapokban 16 ezres elérést tudtunk felmutatni.

1.8 Személyi állomány

- Könyvtár: 6 fő határozatlan idejű kinevezéssel, és egy fő vezetői beosztásban. Egy fő GYES-en.
- Múzeum: 4 fő határozatlan idejű kinevezéssel, ebből egy fő vezetői megbízással és további egy fő heti 2 órás megbízási szerződéssel. Egy fő GYES-en.
- Közfoglalkoztatási programok, és pályázatos foglalkoztatás: 2 fő jelenleg (év lején még 5 fő volt)

A könyvtár személyi állománya lassú csökkenést mutat hosszabb távon, 2007-ben még 11 fő dolgozott itt, ma ennek közel csupán a fele. Mindez egyrészt a megváltozott használati szokásokhoz igazodott, másrészt a munkaszervezés racionalizálásával lehetséges. A könyvtár két műszakos munkarenddel működik.

Minden alkalmazott vagy könyvtáros, vagy más kulturális területen szakképzett közép vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Az informatikusunk egyben kiváló grafikus is.

A múzeumban határozatlan idejű kinevezéssel dolgozik két fő tudományos dolgozó, régész és néprajzos, egy fő múzeumpedagógus (szakmai vezető), és egy fő, aki gondnok, teremőr, takarító.

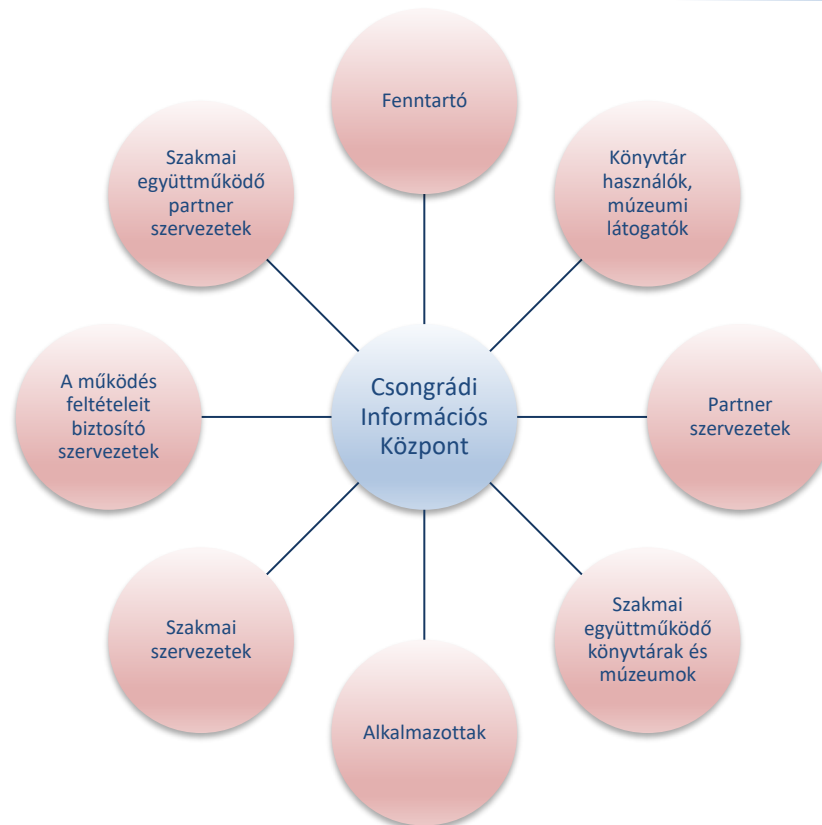
A Belvárosi tájházban nyugdíjas kolléga dolgozik megbízási szerződéssel, négy órában, mint gondnok, és egy másik, szintén négy órában, mint teremőr. Mindketten májustól novemberig, a nyitva tartási időszak alatt állnak foglalkoztatásban.

Népek Háza Babamúzeumban szintén időszakos nyitvatartás van, de ennek felügyeletére nem tudunk forrást biztosítani, így főként önkéntesek bevonásával, a városi Nyugdíjas Pedagógus klub segítségével történik a működtetés májustól szeptember végéig, nyáron pedig két hónapra diákmunkások is dolgoznak itt.

A Diana fegyvertörténeti kiállítást a Diana Szakközépiskola üzemelteti.

1.9 Kapcsolatrendszer

Az intézmény és környezetét bemutatni hatékony módszer a **Stakeholder elemzés**. Az alábbiakban látható, hogy igen kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezik az intézmény, ami az egyik fő erőssége.

Fenntartó:

Csongrád Városi Önkormányzat: A stabil és kiegyensúlyozott működést figyelembe tartó fenntartó az intézmény legfőbb támogatója. A kultúra fontosságát felismerő városi vezetés mindezen túl az innovációban is érdekelt. A képviselő-testület és a Kulturális Bizottság mértékletes döntéshozói, javaslattevői minden esetben az intézmény fejlődését tartották szem előtt.

A működés feltételeit biztosító intézmények:

- *Gazdasági Ellátó Szervezet:* A gazdasági feladatok, könyvelés, számfejtés, valamint konyhai szolgáltatások.

- *Városellátó:* Bizonyos esetekben logisztikai, felújítási munkálatok, valamint a beruházások tervezésének fő partnerszervezete.

- *Monguz Kft, Szeged:* A szerverek egy része, a HunTéka integrált könyvtári és múzeum szoftver, a weblapmotor működtetője szerződés alapján, valamint a Városfoglaló és a Qulto360 programok kiszolgálója. Fejlesztésekben is partnerek vagyunk.

- *Nyugdíjas Pedagógus Klub:* A Babamúzeum nyitva tartásában oroszánrészt vállaló önkéntes szervezet, amelynek tagjai lelkesen várják a betérő látogatókat.

Szakmai szervezetek:

- *Informatikai és Könyvtári Szövetség:* A legnagyobb országos kulturális megmozdulások között lévő Internet Fiesta és az Októberi Könyvtári Napok szervezőjével messzire nyúló

kapcsolata van a könyvtárnak, hisz 2005-től tartja a szervezet az egyik legnagyobb rendezvényét Csongrádon, a **Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciáját**.

- *Vidéki Múzeumok Szövetsége*: Múzeum szakmai szervezet, ami számos segítséggel élt a pandémia alatt és azon kívül is. Több hasznos rendezvényén voltunk.

- *Pulszky társaság*: A legnagyobb múzeumi szervezet rendezvényein igyekszünk részt venni a szakmai kapcsolatok építése céljából.

- *Magyar Könyvtárosok Egyesülete Csongrád Megyei Szervezete*: A térség könyvtári szakembereivel szoros együttműködésben, nem csak a hivatalos rendezvényeken tartja az intézmény a kapcsolatot, hisz állandó az információáramlás.

Csongrád Megyei Levéltár Csongrádi szervezete: A levéltárral rendszeresen a szakmai együttműködési projektek. Kiadványok és rendezvények összehangolása. Kutatási lehetőségek közös kialakítása.

Alkalmazottak

- Könyvtár: 7 fő
- Múzeum: 4 fő (részfoglalkoztatással)
- Közfoglalkoztatási programok

Szakmai együttműködő könyvtárak és múzeumok:

Más szakmai intézményekkel való széles körű együttműködésre építjük szakmai munkánkat. Az elmúlt években a következő múzeumokkal és könyvtárakkal volt közvetlen szakmai kapcsolat:

Múzeumok:

- *Kosztai József Múzeum, Szentes*: A régészeti raktárban bérlük a polcok mintegy egy harmadát. Régészeti hatósági munkában partnerként segítenek minket.

Magyar Természettudományi Múzeum, Nemzeti Múzeum, Móra Ferenc Múzeum Szeged, Katona József Múzeum Kecskemét, Damjanich János Múzeum Szolnok, József Attila Múzeum Makó, Hatvani Lajos Múzeum Hatvan, Nagy Gyula Területi Múzeum, Orosháza, Tiszazugi Földrajzi Múzeum Tiszaföldvár, Jaksa János Helytörténeti gyűjtemény Szegvár

Könyvtárak: *Somogyi Könyvtár Szeged, Szentesi Városi Könyvtár, Községi Könyvtár Felgyő*

Határon túli könyvtárak: *Óbecsei Népkönyvtár, Szabadkai Városi Könyvtár, Sárososroszi Községi Könyvtár*

Partner szervezetek: azok a szervezetek, amelyek számára valamiféle szolgáltatást kínál az intézmény:

Aranyziget Otthon: Könyvtári szolgáltatások biztosítása mozgókönyvtári megoldással.

Fogyatékosok Nappali Intézménye: Időszaki kiadványok biztosítása, foglalkozások biztosítása.

Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Csongrádi Tagintézménye: Múzeum és könyvtárpedagógiai foglalkozások, módszertani egyeztetések pedagógusokkal.

Csongrádi óvodák: Rendszeres könyvtárpedagógiai foglalkozások biztosítása és rendezvények szervezése számukra.

Csongrád és Térsége Általános Iskola és tagintézményei, Csongrádi Nagyboldogasszony Általános Iskola, Középfokú oktatási intézmények: Iskolán kívüli tanulási lehetőségek biztosítása. Rendszeres könyvtár- és múzeumpedagógiai foglalkozások biztosítása és rendezvények szervezése számukra, közös rendezvények lebonyolítása.

Szakmai együttműködő partner szervezetek: azok a szervezetek, melyek munkája hatalmas segítség.

Nagyboldogasszony Plébánia, és a Szent József Plébánia: Közös rendezvények szervezése, pl. Nemzeti Kulturális Örökség Napok, Ars Sacra Fesztivál.

Művelődési Központ és Városi Galéria: Szoros partneri viszony a helyi kulturális élet szervezésében. Rendszeresen biztosítanak személyi segítséget, helyet rendezvényekhez.

Csongrád és Térsége Polgárőr Egyesület: Rendezvényeken ellátott biztosító feladataik kiemelkedő háttérmunkának bizonyulnak minden esetben. Köszönjük segítségüket!

Csongrád oktatási intézményei: abban is nagy segítségünkre vannak, hogy közösen szervezhetünk rendezvényeket.

Egyéb civil szervezetek: Távlát Közhasznú Szervezet, "Alföld" Művészeti, Kulturális és Sport Egyesület, Béri Balogh Ádám Honvéd Klub, Csongrád Város Alap- és Középfokú Oktatásának Fejlődéséért Alapítvány, Csongrádi Múzsza Művészeti Egyesület, Csongrádi Versmondók Köre, Nagy Imre Társaság Csongrád városi Szervezete, Oppidum Csongrád Alapítvány, Sággy Kulturális, Szabadidős és Diáksport Egyesület, Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, Csongrádi Színtársulat, Kertbarát kör.

Testvérvárosi kapcsolatok: Óbecse testvérváros könyvtárával élő és közvetlen a kapcsolat régóta. Amikor lehetőségünk kínálkozik, akkor szívesen küldünk nekik magyar nyelvű könyveket és igyekszünk közös rendezvényeket szervezni. Korábban lehetőség volt közös pályázat benyújtására. A Petőfi Sándor Kultúrkör NKA-s pályázatainak pénzügyi lebonyolítását az intézmény végzi. További új lehetőségeket is rendelkezésre állnak. Beregszászal lassan épül a viszony. A múzeumokkal és a könyvtárakkal is fel kell venni a kapcsolatot, ez utóbbi könnyebb, hisz a könyvek szállítása bár nehézkes, de jogilag kevésbé szigorú mint a műtárgyaké.

És végül, de leginkább a **könyvtárhasználók, múzeumi látogatók:** Létezésünk és munkánk értelmének fő meghatározói! A közgyűjteményeket könnyű lenne a bennük őrzött értékek által körbe határolni, de ha ezt tennénk, elfelejtenénk, hogy az érték meghatározója az ember, aki kezébe veszi a könyvet, újságot, és büszkén tekint egy múzeumi tárgyra, mint a saját múltjának, ez által saját létének az igazolására.

1.10 Gazdálkodás

A gazdálkodási feladatokat a az Önkormányzat intézménye, a Gazdasági Ellátó Szervezet végzi magas színvonalon. Az önkormányzat támogatása alapvető a működéshez. További források az önkormányzati támogatáson felül:

Múzeumok szakmai támogatása: Minisztériumi évenkénti támogatás a beküldött statisztikai jelentés alapján.

Kulturális Normatív támogatás: Minisztériumi évenkénti támogatása település lakosságának száma alapján.

Könyvtári érdekeltség növelő támogatás: Minisztériumi évenkénti támogatás az önkormányzat által biztosított adott éves dokumentum beszerzési keret alapján.

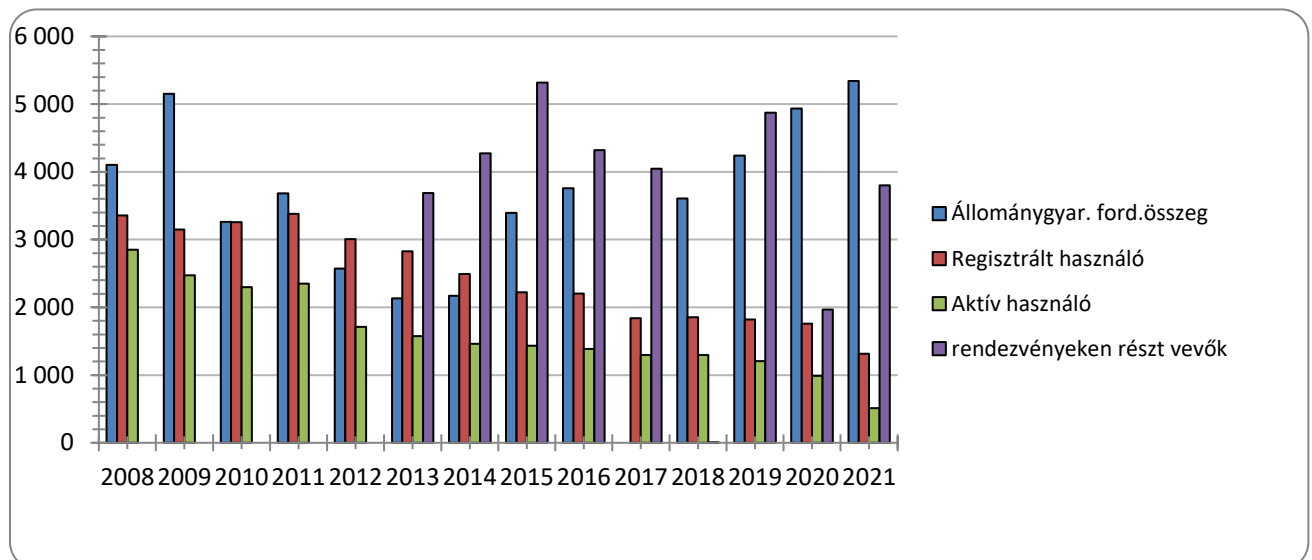
Az intézmény intenzív pályázati munkával igyekszik a forrásokat kiegészíteni.

1.11 Marketing

2015-ben elkészült, azóta 2020-ban felülvizsgálton átesett az intézmény Marketing terve, melyben meghatározásra kerültek a célok, eszközök, eljárások. Külön szakembert nem tud az intézmény sajnos erre a fontos munkára biztosítani, pedig fontos lenne. A marketing alapját képező grafikai munkákat nagy szerencsénkre jelenleg saját grafikusunkkal meg tudjuk oldani. A marketing terén dinamikusan növekszik a közösségi média felületek aránya, ami általános tendencia, erről a *Digitális jelenlét* részben írtam. A költséges eszközök, (pl. molinók) ritkán állnak rendelkezésre. Sajnos intézményi forrásból SMM hirdetéseket sem tudunk finanszírozni.

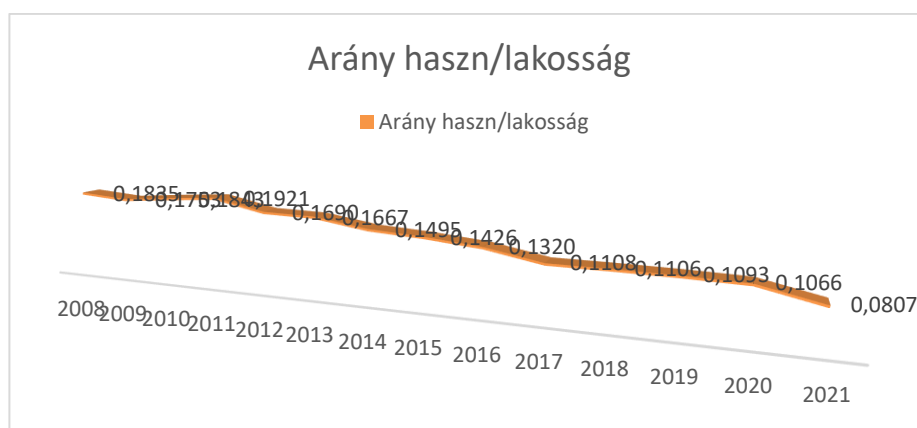
1.12 Trendek, változások:

1.12.1 Összefoglaló diagram a könyvtár használatáról:

A rendezvények pontos nyilvántartását az igényekhez igazodva a 2013-as évtől vezette be a minisztérium, erre vonatkozólag ettől az évtől vannak adataink. A Covid okozta törés egyértelmű, egy stabil időszakot változtatott meg a járvány. Az is látszik, hogy a rendezvényekre még a csonka 2021 évében is majdnem annyian eljöttek, mint egyébként, viszont ezek többségét, amelyet lehetett, online is elérhetővé tettük.

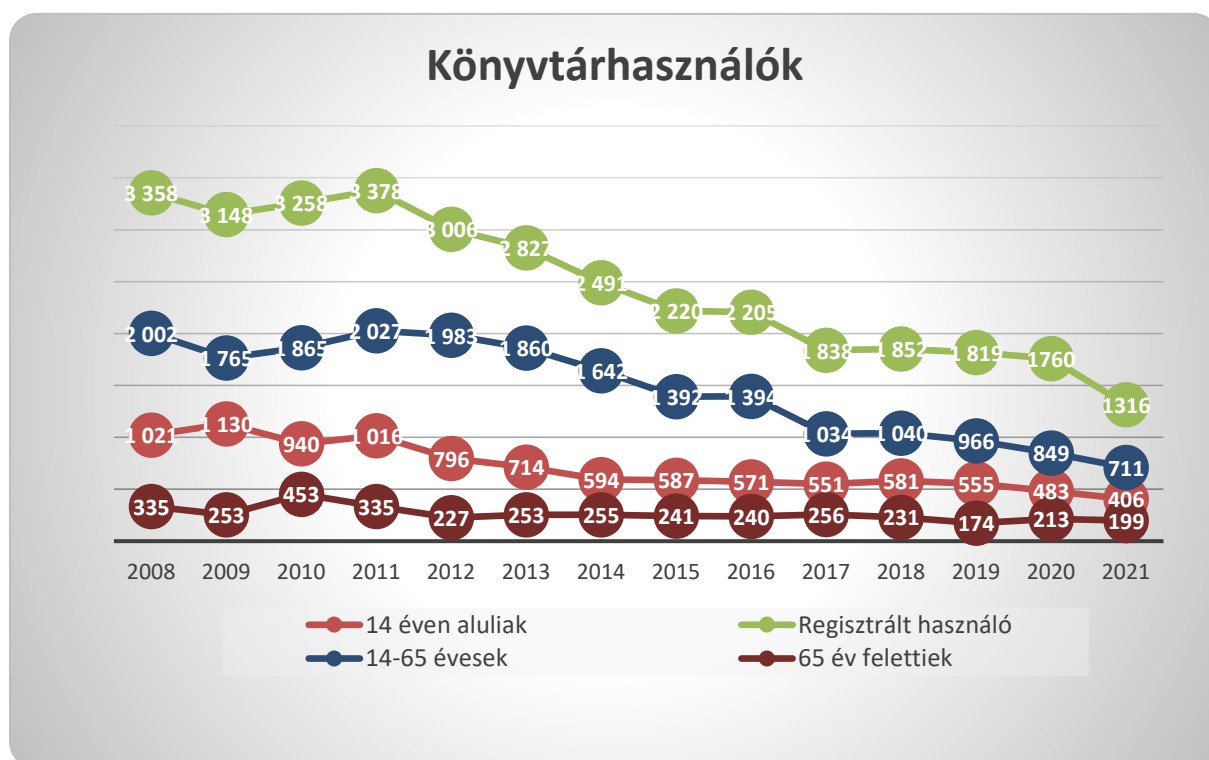
1.12.2 A könyvtárhasználat a város aktuális lakosságára vetítve:

Azt láthatjuk, hogy a könyvtár használata 2012 után szűk keretek között ingadozik, de megközelítőleg hasonló. Hosszabb távon az látszik, hogy a 2010-2011 évek uniós pénzinjekciói után visszaáll a látogatottsági arány a korábbi évekére. Figyelembe véve, hogy az olvasás milyen erős visszaesésben van a világon szinte mindenhol, akkor ez azt mutatja, hogy a könyvtárakra

továbbra is szükség van. A törés a könyvtárhasználók számában sajnos itt is a járvány miatt történt. Fontos, hogy ezt a tendenciát meg kell állítani, nem hagyhatjuk, hogy még egy krízis elvegyen a könyvtárszerető közönségből.

1.12.3 Könyvtárlátogatók számának változása korosztályok szerinti bontásban.

A könyvtár látogatottsága az országos statisztikákkal párhuzamosan mutat csökkenő tendenciát, de az országos átlag felett helyezkedik el némileg. Sajnálatos az aktív korúak visszaesése, de mindez arányban áll a valós demográfiai adatokkal. Erre a korosztályra talán a legnehezebb hatni, hisz őket érinti a munkanélküliség, a külföldi munkavállalás, vagy épp a munkahelyi túlterheltség. Az ő visszaesésük hat ki az összes regisztrált használó visszaesésére. A 65 év feletti számának növekedésével a könyvtárhasználati aktivitása is nő ennek a korosztálynak.

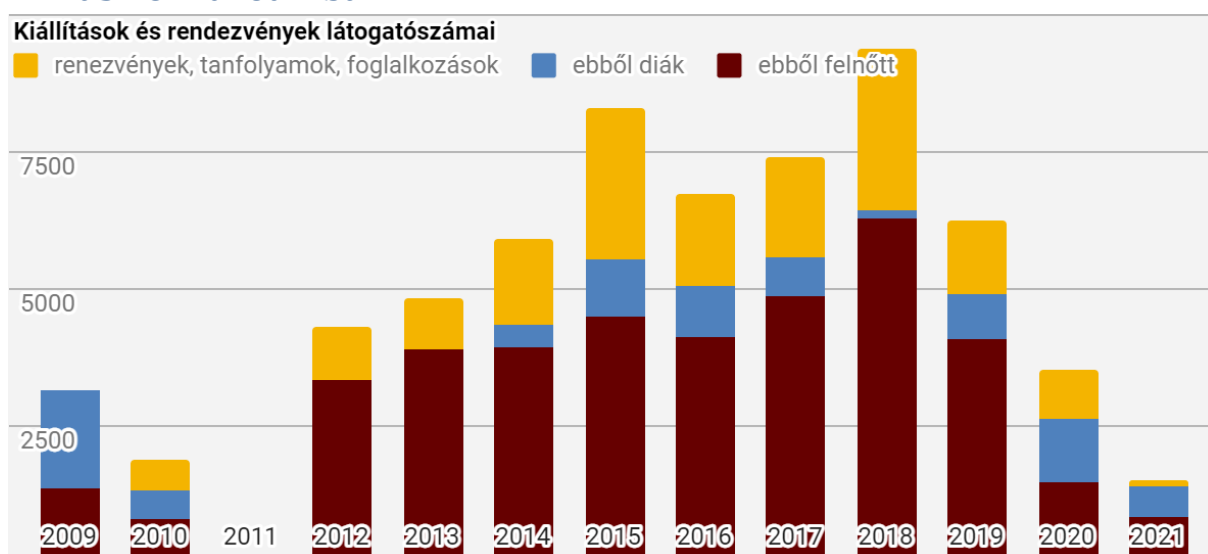
Használati jellemzők változásai:

A könyvtár 2021 év során használói elégedettségi felmérést végzett a szolgáltatásokra irányulóan. A felmérés a könyvtárlátogatók közt történt. Arra voltunk kíváncsiak, milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe és honnan tájékozódnak. Izgalmas volt olvasni, hogy milyen

sokan tájékozódnak a nyomtatott szóróanyagokról még mindig. Felmérés időszaka: 2021. december 9- 2022. január 14., kitöltők száma: 56 fő.

- A válaszadók 82,1 %-a több mint 5 éve tagja könyvtárunknak és havonta jár. (67,9%).
- A könyvtárlátogatás leggyakoribb okai a hobbi, szórakozás, (94,6 %) , rendezvények (25 %)
- Leggyakrabban használt szolgáltatások: könyvkölcsönzés 98,2 %, gyerekkönyvtár 30,4 %, előjegyzés 28,6 %. Nem vették igénybe: hangoskönyv, zenei dokumentum és kerékpár kölcsönzés. Ez jellemzően a vidékiek által igénybevett szolgáltatás.
- A kitöltők 51,8 % szokott másnak is kölcsönözni.
- Információról tudomást szereznek: plakátokról 58,9 %, a könyvtárosoktól 42,2%, a meghívóból, emailből, facebook oldalról 33,9%.
- A szolgáltatásokat 1--5-ig terjedő skálán átlagosan szolgáltatásonként 4,1-5 között értékelték.

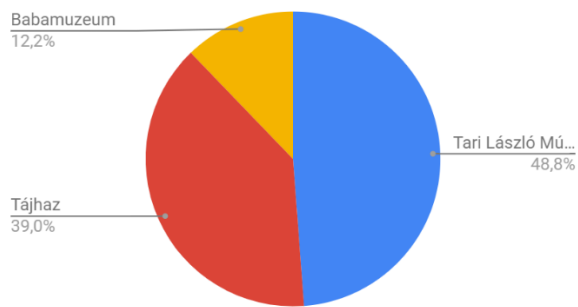
1.12.4 Éves látogatószámok változásai az elmúlt években a Tari László Múzeumban.

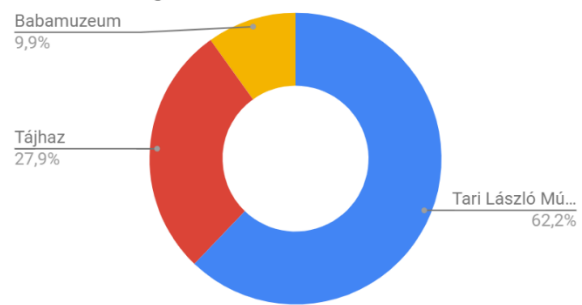
2011-ben sajnos nem történt adatszolgáltatás. Kékkkel a diákokat jelöltük. Figyelemre méltó a változásuk jó irányba. A 2013-ben elkezdett múzeumpedagógiai tevékenység kiszélesedését olvashatjuk le a diákok növekvő részvételéből. 2015-től kezdve az EFOP programoknak köszönhetően számos képzés zajlott a foglalkoztatóban, melyek bevételt is hoztak az intézménynek. Sajnos a Covid járvány okozta visszaesést nem könnyű kompenzálni, de épp ezért jött a legjobbkor a Magyar Géniusz fejlesztési program, hisz egy teljesen megújult kiállítással nyithatjuk ki jövőre a múzeum kapuit!

Izgalmas képet mutat a látogatók megoszlása is az egyes kiállítások közt:

Felnőtt látogatók megoszlása

Diákok megoszlása

- A kiállítások közül a TLM van leghosszabb nyitva tartással, és programja is a legváltozatosabb.
- A TLM-ben kínáljuk a diákok és gyerekek számára a legtöbb programot, a foglalkoztató miatt a jövőben is erre lesz leginkább lehetőség.
- A Tájház és a Babamúzeum ugyanazon nyitva tartással üzemel, de a Tájház látogatottsága lényegesen magasabb.
- Látszik, hogy a szépen felújított, gondozott és rendezett Belvárosi Tájház továbbra is nagyon népszerű célpont. Visszatérni is szeretnek a látogatók. Mindennek érdekében és támogatására idéntől külön gondnok vigyáz a kertre és a ház állapotára.
- A Babamúzeumot kevésbé a 14 éven aluliak látogatják. Ennek érdekében a jövőben és már a jelenben is fokozni kívánjuk e hely népszerűségét a kiskorúak körében

2. Vezetői program, fejlesztési elképzelések

2.1 Jövőkép

Az intézmény a tárgyi és szellemi kulturális örökség, az írott kultúra őrzője, ugyanakkor a korszerű tudás terjesztője kíván lenni a jövőben is. Az intézménynek meg kell őriznie kultúraformáló szerepét, és a változó társadalmi helyzetben is biztos közösségi háttérrel kell rendelkeznie. Ennek érdekében a jövőben az intézmény törekszik társadalmi beágyazottságát növelni. Jövőképünkben felkészült szakembereink széles körben kínálnak kutatási lehetőséget, igényes kikapcsolódást, fejlődési lehetőségeket. Törekszünk a folyamatos megújulásra és a fenntartható fejlődésre. Intézményünk sikerrel reagált a járványhelyzetre a is, ami azt igazolja, a következő kihívásoknál is lehet építeni az elkötelezett kollégák magas színvonalú munkájára. Alapvetően meghatározó tényezője szeretne lenni az intézmény a helyi kultúrának, de úgy, hogy minél szélesebb körben bevon és támaszkodik más szervezetek és közösségek építő munkájára.

Azért nem csak ilyen magasztos gondolatokkal tudok szolgálni. A jövőkép megvalósításnak alapfeltétele az infrastruktúránk működése és megfelelő állapota is. Tizenéve nincs karbantartója az intézménynek! Öt éve közfoglalkoztatásban tudtunk egy fő karbantartót foglalkoztatni a hat épületünkre, aki idén alkalmazásba állt máshol. A fűtés

kiváltása is a működésünk alapfeltétele, ezeket mind a fenntartó segítségével rendezni kell, hogy céljainkat el tudjuk érni. Személyi állományukat rendezni kell, ahogyan a fizetések sem ártana ahhoz, hogy megfelelő színvonalú munka folyjék az intézményben.

2.2 Szolgáltatások fejlesztése

Múzeum:

Az ICOM 2022-ben megtartott konferenciáján augusztusban a következő múzeum definíciót fogadták el, ami a 2007-es korábit váltja: *„A múzeum a társadalom szolgálatában álló nem profitorientált, állandó intézmény, amely kutatja, gyűjti, megőrzi, értelmezi és kiállítja a tárgyi és szellemi örökséget. A múzeum a nyilvánosság számára nyitott, hozzáférhető és befogadó, elősegíti a sokszínűséget és a fenntarthatóságot. Etikusan, szakszerűen és a közösségek részvételével működik és kommunikál, változatos tapasztalatot nyújtva az oktatás, a szórakozás, a reflektív gondolkodás és a tudásmegosztás terén.”*

Számomra szimpatikus ez a megfogalmazás, bár a korábbi merészebb tervek közül is beemeltem volna, mondjuk a *“demokratizáló, inkluzív és többszólamú terek, amelyek a múlttól és a jövőről szóló kritikai párbeszédet”* erősítik. Persze mindezeket a könyvtárra is alkalmazva, amennyiben lehetséges. Véleményem szerint ugyanis fontos, hogy felismerjük és megszólítsuk a jelen konfliktusait, kihívásait, illetve, hogy a múzeum legyen az emlékezet őrzője a jövő nemzedékei számára, illetve teremtsen meg a tárgyi és szellemi örökséghez fűződő egyenlő jogok és hozzáférés lehetőségét mindenkinek. Az új meghatározás alapvetően épít a korábbiakra, és a magyar jogszabályban is meghatározott hármas funkcióra, a gyűjtésre, a feldolgozásra, és a bemutatásra, azonban tovább is megy azzal, hogy ennek mikéntjéről is beszél. Ennek irányában célt tovább vinni az intézményt azzal, hogy mindezt alapvetően a helyi identitás erősítése céljából igyekszem tenni.

Tari László Múzeum: A jövőben a múzeum egy olyan teljesen új, a legkorszerűbb múzeumtechnikai megvalósítással készült állandó kiállítással fogja várni a látogatóit, ami nem csupán bemutatása lesz a térség múltjának, hanem izgalmas értelmezési lehetőségeket kínál majd mindenkinek. Az interaktív és a bemutató részek arányosan, minden korosztály és speciális csoport számára élvezhetően mutatja be azokat az eddig raktárban őrzött tárgyakat is, melyek eddig szakember hiányában nem kerültek feldolgozásra. Mindezt komplex múzeumpedagógiai fejlesztés egészíti ki, látogatóbarát és fogyatékkal élők számára hasznosulást segítő fejlesztésekkel. Összeségében elmondható, hogy mindaz, amit a fenti definíció szerint kívánalom egy korszerű múzeum számára, azon feltételek maradéktalanul teljesülni fognak.

A virtuális térben tovább erősödik a múzeum, jövőre a helyi 1848-49-es eseményeket bemutató internetes játék is publikálásra kerül, amelynek helyben, a kiállításban játszható verziója is lesz.

Az izgalmas kérdés, hogy hogyan tovább miután az elmúlt tíz évben a múzeum része megújult, vagy meg fog újulni! Egyik lényeges dolog, hogy a további fejlődésnek nem csupán kifelé, hanem befelé kell haladni. Mélységet is kell adni a horizontnak. A kiállítás tervezésével és építése mellett lényegében két évig nem tudnak a kollégák feldolgozó kutató munkát végezni az anyagban. Ezt fontos pótolni. Fontos tovább vinni a digitalizálást is, hisz az is megakadt, a digitalizált anyag feldolgozása hiányzik.

Az új néprajzi raktár elrendezettsége sajnos nagyon alacsony szinten áll. A műtárgyak állagmegőrzése óriási feladat, ehhez hozzáértő szakember bevonása szükséges, nem elég az éves pályázatokon kiválasztott „TOP” tárgyak rendbetétele, főleg, hogy még abból is sok hiányzik.

A múzeum udvarára további látogatóbarát, rendezvényközpontú fejlesztésre lenne szükség, hisz minden idelátogató szerint, nagyon egyedi atmoszférával rendelkező hely. Ennek érdekében világítás, sátras rendezvénylehetőség hasznos lenne. Így sokkal több rendezvényt lenne lehetőségünk tartani.

Babamúzeum: múzeumpedagógiai fejlesztések szükségesek, látogatóbarát és fogyatékkal élők számára hasznosulást segítő fejlesztésekkel. Igyekszünk jó gazdáik lenni a gyűjteménynek, ahogy a közelmúltban fiatal a közösségi médiában járatos kollégánk érkezésével fel is lendült az online reprezentációja a bemutatóhelynek.

Belvárosi tájház: Egy öreg parasztháznál, vagy jelen esetben halászháznál az infrastruktúra karbantartása folyamatosnak kell lenni ma is, ahogy egykor, különben teljesen tönkre megy az épület. Mindemellett az udvar hasznosítására nagyobb hangsúly szeretnék fektetni, amelyre a jelenlegi gondnokunk személye és felkészültsége alkalmas. Kiállítási egységek fejlesztése cél abban az irányban, hogy élőbbé átélhetőbbé tegyük a bemutatást (élettörténetek bemutatása, tárgyak történetének bemutatása)

Könyvtár: Digitális írástudáshoz való hozzáférés fejlesztése. Infrastrukturális fejlesztések szükségesek, mobil eszközök, és számítógépek terén. Az idén beszerzett 3D nyomtató tapasztalatai nyomán további fejlesztések, robotika és 3D tervezés, alkotás terén.

A könyvtár udvarának hasznosításához elengedhetetlen annak fejlesztése. Ide közösségi tereket és korszerű raktárt tervezünk. A gyermekkönyvtárat bővíteni szükséges gyermekbarát, kuckósító bútorzattal és belsőépítészeti fejlesztésekkel.

Az idősek arányának növekedésével bővíteni szükséges a mozgókönyvtári szolgáltatásokat is, önkéntesek, közösségi szolgálatosok bevonásával. Erre már jelenleg is van működő megoldásunk.

2.3 Állománymenedzsment

A korszerű közgyűjteményi állománnyal szemben támasztott követelmények:

- Digitálisan elérhető és online publikált. Mindez úgy a szakemberek, mind pedig a nagyközönség számára elérhető, kereshető és használható.
- Minél teljesebb mértékben hozzáférhető ténylegesen is.
- Könyvtár esetében: rugalmas, dinamikus, jól forgó, használatban lévő könyvállomány.
- Múzeum esetében: harmóniában a műtárgyvédelmi és a kiállítási szempontok, feltételek.

Mindennek kivitelezése komoly szaktudást, fejlett infrastruktúrát kíván. A jelen és a közeljövő fejlesztései megalapozhatják a jövő biztonságos, látogatóbarát, rugalmas, feldolgozott közgyűjteményét.

2.4 Információtechnológiai fejlesztések

A könyvtárak egyrészt a hagyományos írástudás és kultúra őrzői, ugyanakkor a jövő és jelen tudásának átadói is. A digitális írástudás terjesztése a könyvtárak fontos feladata, hisz ez számos más jóléti szolgáltatás alapfeltétele. A jövőben hasonlóan sok tanfolyammal kívánjuk a helyi közösség digitális kompetenciáit erősíteni, mint eddig. Infrastrukturális fejlesztéseket is végre kell hajtani, erre számos pályázat kínálkozik, van, ami már most is folyamatban van. A közgyűjteményi fejlesztések alapvetően arra irányulnak, hogy a digitálisan feltárt állományokat felhasználóbarát módon törekszünk elérhetővé tenni. A jövőben többféle olyan interaktív megoldást tervezünk, ami több célcsoport számára is izgalmas lehetőségeket rejt. Mobil applikációt, virtuális interaktív játékokat, új féle bemutatási lehetőségeket értek mindez alatt, melyek a jövőben létrejövő izgalmas terekben, illetve a meglévő épületekben is alkalmazhatóak. Az E-Magyarország szolgáltatások a jövőben biztosan bővülni fognak, erre több pályázat is kínálkozik

2.5 A közösség ereje

A jövő a kulturális intézmények közösség-szervező erejében van. Mennyire képesek aktivizálni, akciókra buzdítani az őket körülvevő közösséget. Ehhez közvetlen kapcsolat, bizalom szükséges az emberek részéről az intézmény felé. Ennek feltételi adottak, mindezt tovább lehet vinni újabb és újabb közösségépítő kezdeményezésekké. Közösségek virtuálisan is léteznek, de fontos, hogy élő kapcsolat legyen bennük. Ehhez személyes találkozóakra, kapcsolatokra is szükség van. A könyvtár és a múzeum mindennek színtere, helyszíne. Célunk olyan társadalmiasított közösségek szervezése, amelyek önszerveződő módon tudják alakítani saját elképzeléseiket.

Az irodalmi és kulturális egzisztencia legjelentősebb színtereit közel a 19 század közepétől a múlt század közepéig a kávéházak jelentették, Budapesten már ekkor virágzott a kávéházi élet, itt születtek meg a versek, novellák, regények és újságcikkek tömegei. A kommunizmus szüntette meg e virágzó közéleti helyszínt, ám az ezredforduló után, lassú ébredésnek indultak újra e helyszínek.

Véleményem szerint kijelenthető, hogy napjainkban is az irodalmi megmozdulások gyakori színhelyéül szolgálnak egyes kávézók és klubok. A színvonalas irodalmi közeg szerveződésének érdekében egyre elterjedtebbek az irodalmi események, rendezvénysorozatok és felolvasóestek is, ahol kortárs költők és írók munkásságával ismerkedhetnek meg, sok esetben beszélgetések keretein belül az oda ellátogatók. Számos kiváló irodalmi rendezvényt fedezhetnek fel az érdeklődők, többek között a Várkert Bazárban, a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Kelet Kávézóban, a Hadik és Szatyor Bárban, , vagy, a Magvető Café-ban és a Jadermann Café-ban. Fontos kihangsúlyozni, hogy ezek az irodalmi események sokszor nemcsak az irodalomról szólnak, hanem az irodalmat formáló tényezőkről is, úgy mint társadalmi szerepvállalás, pszichológia, valamint a hétköznapi történések. A kortárs kulturális közösségek működési mechanizmusainak alappillére a közös szórakozás és közös gondolkodás lehetősége.

Én úgy látom egy alföldi kisvárosban még 10 éve még kissé ciki volt kiülni a fő utcára napközben egy kávéra hétköznap, leginkább csak az ide látogató művészek és egy két helyi külön időtöltése volt. Az volt az érzésem, az emberek rögtön a szégyellnivaló munkanélküliségre, a napközben a kocsmá kiülőjében alkoholizáló lecsúszottakra asszociálnak. Ma, ahogy végig megyünk a fő utcán három igazán jó kávézót valamint cukrászdát találunk egymástól nem is messze, és ami a legfontosabb időről időre rendezvények is szerveződnek ezeken a helyeken. További adalék, hogy városunk egyik legfontosabb kulturális színterévé a Tisza Presszó nevű szórakozóhely vált az utóbbi években. Kijelenthetjük, hogy a kávéházi, vagy tágabban véve a vendéglátóhelyi szórakozásnak egy új igényes szintje is mára jelen van, amivel az emberek szívesen élnek nálunk is.

Kulturális intézményként egyáltalán nem mehetünk el e jelenség mellett szótlánul. Változnak az igények és nekünk követnünk kell őket. Korábban a Nemzeti Művelődési Intézetnek volt egy ötlete, melyet Nemzeti Kávéház Programként fogalmaztak meg, és a kultúra színtereinek e célú újrafogalmazását tartalmazta. Bár ennél többet nem tudok róla, de ez mindenképp azt mutatja, hogy ők is ezen irányokat érzik a társadalomban. Ennek fényében izgalmasnak tartanám, ha könyvtár épületében is egy kisebb kávéházi előteret alakítanánk ki, pontosabban a meglévő fogadótérben, ahol a kölcsönzőpult is elhelyezkedik, a tér részleges átalakításával egy kisebb kávézó és olvasótér kerülne kialakításra. Hogy a könyvek és a kávé mennyire nem állnak távol egymástól azt például a Libri könyvesboltokban működő Frei kávézók hálózata jól szemlélteti. Mindez úgy jönne ki néhány millióból, hogy részleges felújítást is magában foglalna, valamint nem kellene több kolléga a működtetéséhez, sőt, mivel már így is nagyon kevesen vagyunk egy ekkora épület felügyeletéhez, így az átalakítással ez is racionalizálható lenne végre.

2.6 Minőségmenedzsment

Úgy vélem a minőségbiztosítás elsősorban azt kell jelentse, hogy minőségi módon kell csinálni amit teszünk. Tehát véleményem szerint nem minőségbiztosítást kell csinálni, hanem

magát a minőséget, vagyis a minőségi szolgáltatást. A közgyűjteményekben ez a Teljes körű minőségmenedzsment (TQM) alkalmazásával megvalósulhat. Ezen minőségbiztosítási módszer bevezetését akkor fogjuk megtenni, mikor is erre alkalmas időszakunk és személyi kapacitásunk lesz. Alapvetően jónak gondolom a módszert és az elvet is, de rengeteg munka minden folyamatot tudatosítani és átgondolni. Addig viszont mindennek azon megalapozására törekszünk, ami a szolgáltatások minőségi fejlesztését jelenti. Ez jelenti a hosszú távú stratégiai megközelítést, a rendszer egészében való gondolkodást, az állandó oktatást és képzést, a korszerű módszerek gyakorlati alkalmazását, valamennyi alkalmazott aktív részvételét, és természetesen a vezetőség elkötelezettségét.

2.7 Összegzés

Miben látom a jövő sikerét? Abban, amit az intézmény erősségének látok, a kiterjedt kapcsolatrendszerben, a hatékony együttműködésben. Ezen felül az innováció, a kreativitás és a rugalmasság aktív jelenlétében. A technológiai tudás, a marketing új útjainak keresésében, továbbá a projektmenedzsment szemlélet meglétében. Ezeken felül az érdekérvényesítés, hatékony kommunikáció fejlesztésében.

Úton vagyunk, de hová? Pályázatomban ezt igyekeztem felvázolni. Egy intézménynek kell jövőkép, kellenek a jelen helyzetből eredő célok, stratégiák, mert *„semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.”* (Seneca)

Csongrád, 2022.09.25.

Illés Péter